

Energidepartementet

Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Anette Ødegård

Tlf: 452 58 978

anette.odegard@statnett.no

Nettilknytning av havvind fra Utsira Nord

Energidepartementet ber Statnett i brev av 11. mars 2025 om å angi ett eller flere tilknytningspunkt for 500 MW havvind fra Utsira Nord. I tillegg ber departementet Statnett om å beregne eventuelt anleggsbidrag, tilgjengeliggjøre relevant informasjon fra tidligere arbeid og å reservere kapasitet i nettet til 500 MW havvind.

Oppsummert innhold i dette brevet:

- Statnett avslutter arbeidet med en samordnet nettløsning for havvind fra Utsira Nord på grunn av endrede forutsetninger.
- Vi anbefaler at 500 MW havvind fra Utsira Nord tilknyttes Karmøy eller Gismarvik stasjoner.
- Vi opprettholder reservasjon av 500 MW produksjonskapasitet i nettet.
- Havvindaktøren skal ikke betale anleggsbidrag for Blåfalli-Gismarvik, men må betale for kundespesifikt anlegg.
- Informasjonen fra tidligere arbeid vil bli gjort tilgjengelig

Statnett avslutter arbeidet med samordnet nettløsning fra Utsira Nord på grunn av endrede forutsetninger

Olje- og Energidepartementet utlyste havvindområdene på Utsira Nord første gang i mars 2023. Den planlagte tildelingen ble utsatt, og Energidepartementet planlegger nå en ny utlysning.

Som en del av forberedelsene til utlysningen i 2023, anbefalte Statnett [desember 2022](#) en samordnet tilknytningsløsning for havvind fra Utsira Nord til nye Karmøy stasjon. Sekundært la vi frem et alternativ der havvindproduksjonen kunne fordeles på stasjonene Karmøy, Gismarvik og Spanne.

I [mai 2023](#) ba Energidepartementet Statnett om å starte planlegging for tilknytning av havvind fra Utsira Nord, inkludert å ta hensyn til muligheten til kapasitetsutvidelser på inntil 250 MW i hvert område. Departementet la da til grunn at to av tre prosjekter ville tildeles statsstøtte til to prosjekter på 500 MW hver. Departementet ba Statnett vurdere hva som var den mest rasjonelle tilknytningsløsningen, og åpnet for at Statnett kunne melde og konsesjonssøke de relevante nettanleggene hvis vi konkluderte med at en samordnet løsning var rasjonelt.

Basert på underlaget som forelå for utlysningen av havvind fra Utsira Nord i 2023, gjennomførte Statnett høsten 2023 en analyse som konkluderte med at en samordnet løsning er rasjonell, gitt at minst to aktører realiserer havvindprosjekt på minst 500 MW hver, dvs. en samlet løsning på 1000-1500 MW. En samordnet nettløsning ville kunne gitt

kostnadsbesparelser og mindre arealbruk både på havbunnen og over land enn med to til tre separate nettløsninger. I tillegg ville dette kunne gi en smidigere konsesjonsprosess for myndigheter og omverden.

Som en del av høringsprosessen til en melding av nettanlegg fra Vår Energi i 2023, sendte Statnett et forslag til NVE om videre utredning av samordnet nettilknytning av Utsira Nord. Vår Energis prosjekt for nettilknytning fra Balder og Grane, inkluderte allerede alternativer som innebar samordning med transformatorstasjon for havvind på Utsira øy eller Karmøy vest. NVE avklarte i [juli 2024](#) at Statnett skal ha ansvar for videre utredning av samordnet nettløsning fra havvind, og fastsatte utredningsprogram for dette.

Energidepartementet har nå klarlagt at kun ett av de tre prosjektområdene på 500 MW vil motta statsstøtte. I statsbudsjettet for 2025 ble det berammet 35 mrd. kr til dette formålet. Siden det ikke er kjent om det kommer støtte til flere prosjektområder senere, og det i denne omgang kun er én utbygging, anser Statnett at det ikke lenger er samfunnsmessig rasjonelt å bygge en samordnet løsning for havvind for Utsira Nord. Statnett avslutter derfor arbeidet med samordnet løsning for Utsira Nord. Dette samsvarer med at departementet nå legger til grunn at aktørene selv skal bygge, eie og drive radialer fra frem til tilknytningspunktet på land.

500 MW havvind fra Utsira Nord kan tilknyttes enten Karmøy eller Gismarvik stasjoner

For tilknytning av 500 MW fra ett av de tre feltene på Utsira Nord anbefaler Statnett tilknytning til en av to nye planlagte transformatorstasjonene Karmøy og Gismarvik.

Tilknytning til Karmøy

Statnett har fått konsesjon for bygging av ny transformatorstasjon på Karmøy. Stasjonen skal overta transmisjonsnettfunksjonen til dagens Håvik stasjon. Stasjonen vil bli bygget som et gassisolert anlegg, og driftes på 300 kV spenning. Det vil være plass i stasjonen til et bryterfelt som kan brukes for tilknytning av 500 MW havvind. Karmøy stasjon planlegges ferdigstilt rundt 2030.

Tilknytning til Gismarvik

Gismarvik transformatorstasjon i Tysvær kommune er under bygging. Stasjonen er planlagt ferdigstilt i 2028 og bygges som et luftisolert anlegg og vil driftes på 300 kV. Det vil være plass i stasjonen til et bryterfelt som kan brukes for tilknytning av 500 MW havvind. Gismarvik stasjon skal utvides til delvis 420 kV-drift når ledningene Sauda-Blåfalli og Sauda-Gismarvik er klare for drift på 420 kV. Det planlegges for 420 kV-drift i stasjonen mellom 2032-2035. Dersom havvindaktøren er klar for tilknytte seg før 420 kV-drift i stasjonen, kan det være mulig med tilknytning på 300 kV.

Havvindaktøren må være forberedt på oppdaterte opplysninger om spenningsnivå kan komme før aktørens investeringsbeslutning. Dette er avhengig av Statnetts fremdrift for spenningsheving og havvindaktørens fremdriftsplan.

Vi har tidligere pekt på Spanne som et mulig tilknytningspunkt for havvind. Spanne er en gammel stasjon og en tilknytning av 500 MW havvind vil kunne utløse store investeringer i stasjonen. Karmøy og Gismarvik vil være nye stasjoner der det er satt av plass til et bryterfelt for tilknytning av havvind. Disse to stasjonene ligger også nærmere forbrukspunktene i regionen, og tilknytning av produksjon her vil være gunstigere for kraftsystemet. Vi peker derfor ikke på Spanne som tilknytningspunkt for de første 500 MW med havvind fra Utsira Nord.

Vi forutsetter at aktørene selv etablerer de anlegg som er nødvendige for å tilknytte havvinden til transmisjonsnettet og for å tilfredsstille krav i [Nasjonal veileder for funksjonskrav i kraftsystemet \(NVF\)](#) i egne anlegg, og at aktørene selv utreder arealbehov for sine anlegg. Vi viser også til vår engelske [veileder til NVF for vindkraftverk til havs](#).

Vi opprettholder reservasjon av 500 MW produksjonskapasitet i nettet

Energidepartementet ba allerede i [mai 2023](#) Statnett om å ta høyde for 1500 MW havvind fra Utsira Nord. Statnett reserverte derfor kapasitet til 1500 MW havvind tilknyttet nye Karmøy stasjon. Departementet ber oss nå reservere tilknytning for 500 MW havvind. På bakgrunn av dette fristiller Statnett 1000 MW av de tidligere reserverte 1500 MW kapasitet til havvind, og opprettholder reservasjon på resterende 500 MW. Når det er avklart hvilken aktør som vil motta statsstøtte må denne søke om kapasitet i nettet på vanlig måte, senest seks måneder etter avklaringen, jf. <https://www.statnett.no/havvind/tilknytning-av-produksjon-fra-havvind/>.

Havvindaktøren skal ikke betale anleggsbidrag for Blåfalli-Gismarvik, men må betale for kundespesifikt anlegg

Statnett er bedt om å utarbeide et informasjonsunderlag til aktørene om hvilke tiltak i nettet på land som vil være nødvendig for å kunne tilknytte produksjonen, gi anslag på anleggsbidrag og kostnader til kundespesifikke anlegg. Anleggsbidrag fastsettes i tråd med gjeldene regelverk, jf. Forskrift om kontroll av nettvirksomhet i kapittel 16.

Det planlegges flere tiltak i nettet ved Haugalandet, men disse tiltakene er utløst av forbruksvekst eller reinvesteringsbehov og ikke av planer om havvind. RME varslet i januar 2025 at de vil gi dispensasjon fra å kreve anleggsbidrag for tilknytning av havvind som skal tilknyttes transmisjonsnett fra Blåfalli til Gismarvik. Det medfører at havvind fra Utsira Nord ikke vil måtte betale anleggsbidrag etter 10-årsregelen for utbyggingen av 420 kV-ledningen Blåfalli-Gismarvik som allerede pågår.

Departementet legger til grunn at havvindaktørene selv skal bygge, eie og drifte radialer fra produksjonsanlegget og frem til punktet i nettet som Statnett angir. Mer detaljert tolker Statnett dette premisset som at havvindaktøren som minimum skal bygge, eie og drifte hele anlegget som skal til for å knytte 500 MW havvind til samleskinnen i Karmøy eller Gismarvik stasjon. Havvindaktøren må dekke alle sine kostnader for dette. Vi forutsetter at de vanlige avgrensningene av hva som er definert som transmisjonsnett er gjeldende. Det vil si at kunden selv eier feltet i 300- eller 420 kV-anlegget i stasjonen.

Forutsatt at havvinden knyttes til nye Karmøy eller Gismarvik stasjon, har begge disse stasjonene plass til et bryterfelt for havvind. Vi forutsetter at utbygger eier og drifter eget bryterfelt med kontrollanlegg i stasjonen, slik at dette blir kundespesifikke kostnader hvor kunden betaler 100 % av kostnadene:

- Vi estimerer kostnad for et gassisolert 300 kV-felt på Karmøy til å være om lag 100-150 millioner kroner, per mars 2025. Kostnader for eget kontrollanlegg kommer i tillegg.
- Vi estimerer kostnad for et luftisolert 420 kV-felt i Gismarvik til å være om lag 40-70 millioner kroner, per mars 2025. Kostnader for eget kontrollanlegg kommer i tillegg.

Vi påpeker at det er usikkerhet rundt kostnadsestimatene, og at disse kan endre seg.

Informasjonen fra tidligere arbeid vil bli gjort tilgjengelig

Energidepartementet ber oss i brevet om å tilgjengeliggjøre så mye som mulig av relevant informasjon Statnett har opparbeidet seg i forbindelse med tidligere arbeid med Utsira Nord. Prosjektet har igangsatt konsekvensutredninger med utgangspunkt i fastsatt utredningsprogram fra NVE. Da det var stor usikkerhet i hvilket produksjonsomfang som ville realiseres og dermed størrelsen på stasjonsanlegget, ble arbeidsomfanget for konsekvensutredninger fokusert på virkninger for natur, miljø og landskap, mens enkelte fagtema som vurdering av støy, næring/reiseliv, forholdet til regionale planer, klima og luftfart, har blitt avventet for avklaring av produksjonsomfang. Statnett utreder ikke disse temaene videre nå, men vi vil tilgjengeliggjøre rapportene fra gjennomførte konsekvensutredningene når de blir ferdigstilt i Q2 2025.

Er det spørsmål, eller andre forhold det ønskes informasjon om kan saksbehandler Anette Ødegård kontaktes på e-post: anette.odegard@statnett.no.

Med vennlig hilsen

Gunnar Løvås

Konserndirektør Kraftsystem & Marked

Kopi: NVE